

Spojit Atlantský oceán se Středozemním mořem a přitom se vyhnout Gibralterskému průlivu, který ovládali Španělé. Něco takového bylo snem generací francouzských králů. Na jeho uskutečnění bylo třeba ale hodně důmyslu a prostředků. Dlouhá léta se zdálo, že je to neuskutečnitelné.

Sen králů

Nakonec realizace královských snů zůstala na Pierre-Paulu Riquetovi, bohatém výběrčímu daní krále Ludvíka XIV. Colbert, správce provincie, oprávnil pak „výběrčího daní, který laškuje se zeměměřičstvím“ k vyhloubení zkušebního výkopu roku 1665. „Tato stavba je proveditelná. Je to opravdu složité kvůli ceně, ale když se podíváme na to, co dobrého nám to přinese, nesmíme brát na cenu takový ohled,“ oznámil Riquet v dopise Ludvíku XIV. Král Slunce roku 1666 odpověděl královskou vyhláškou schvalující stavbu kanálu. Riquet vyhloubil umělou splavnou řeku, zachycující vody z Montagne Noire, hornaté oblasti na okraji Centrálního masívu.

Král výběrčího učinil baronem, ale ten utopil všechno bohatství v něčem, co se dá nazvat jenom „faraónským dílem“. „To, že jsem postavil kanál, utopilo mě i moji rodinu,“ řekl Riquet před smrtí a umřel jako chudý muž dříve, než byl kanál dokončen.

Od moře k oceánu

Canal du Midi je víc než 300 let staré technické dílo táhnoucí se od Toulouse až po Středozemní moře – vodní dálnice lemovaná stromy a vepsaná do krajiny Languedoc. Je to kraj historicky bohatý, ale postrádá velké řeky. Proto se kanál stal mistrovským dílem 17. století – postaven byl v letech 1666 až 1681. Vine se krajinou celých 254 km, sleduje její tvar, překračuje vodní toky po kamenných mostech a dokonce se dostává do podzemí pod kopec, než sestoupí do Béziers, domovského města stavitele Riqueta, přes

FOTO: LUMIR PECOLD

monumentální akvadukt. Poté teče přes pobřežní lagunu Thau, kde se na ústřicové farmě produkují známé „Bouzigues oysters“, a Středozemí dosáhne v Sète. Sète je velký přístav postavený ve stejné době jako kanál, aby sloužil coby přírodní a vojenské „odbytiště“ pro novou strategickou vodní cestu.

Při stavbě musel být nejdříve vybudován zásobník vody. První kámen v 35 m vysoké přehradní hrázi Saint Ferréol byl umístěn roku 1667. Tento „vodní sklad“, jak byla přehrada nazývána, byl s kapacitou přes šest miliónů metrů krychlových největší na světě. Jezero, jež se rozkládá na více než 67 ha, má v sobě tolik vody, kolik jí je obsaženo po celé zbývající délce kanálu.

Tisíce lidí pracovaly na přehradní hrázi, velkém technic-

kém i uměleckém díle, které bylo dokončeno roku 1672. Vodu zadržuje kamenná zeď 35 m vysoká s metr širokou základnou. Dodnes je možné přejít po vrcholu přehrad z jednoho břehu na druhý. Směrem dolů od přehrad, v malém Laudotském údolí, vytvořil Riquet několik vodopádů a působivý 20 m vysoký vodotrysk.

Voda nahromaděná v horách nestačila zcela na to, aby garantovala úspěch Riquetova projektu: Bylo nutné nasměrovat ji podle potřeby na pláň několik desítek kilometrů vzdálené, kde se vyhloubí kanál, a zajistit, aby dodávala dostatek vody. S pomocí syna stavitele vodotrysků Pierra Campmase měl Riquet duchaplný nápad – vyhloubit strategické místo, kde se voda rozdělí –

práh Naurouze. Jižně od tohoto místa teče voda do Středozemního moře, severně k Toulouse a do Atlantského oceánu.

Změnil krajinu

Roku 1681 byl kanál slavnostně uveden do provozu během desetidenních oslav. Arcibiskup z Narbonne a prefekt Languedoku se vylodili v Castelnauary v čele konvoje čtyřřadvaceti lodí plných civilního obyvatelstva i kléru. Poté se procesí rozdělilo a první loď s nákladem pokračovaly do Baucaire Fair daleko v údolí Rhôny. Riquetův hlavní spolupracovník v detailním popisu události uvedl: „Člověk stráví jedenáct dní na cestě od jednoho moře k druhému bezpečně a jednoduše...“

Od zániku obchodní dopravy slouží kanál k usměrnění vody od prvního výběžku Massif Central na Languedockou pláň, kde se každé léto z řek stávají malé pramínky vody. Tři sta miliónů metrů krychlových vody proteče kanálem každý rok a zavlaží 40 tisíc ha půdy.

Avšak Canal du Midi není jenom vodní cesta. Poznamenal krajinu natolik, až člověk zapomene, že to je umělá stavba, dílo lidských rukou a vůle. ●

LUMIR PECOLD

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Canal du Midi byl na seznam UNESCO zapsán v roce 1996. Po Francouzské revoluci roku 1789 byl Royal Canal of Languedoc, jak se původně jmenoval, pokřtěn na „Canal du Midi“. V 19. století soutěžil v oblíbě s železnicemi. Práce na modernizaci započaly v 70. letech dvacátého století, ale naštěstí nezničily kouzlo starých, charakteristicky kulatých zdymadel.

Vody kanálu brázdí v současnosti kolem 400 malých lodí k pronájmu. Jsou to lodě, které jsou většinou půjčovány na týden a kormidlovat je můžete i bez průkazu. Turistické hausbóty tvoří převážnou část současné dopravy na kanále, který neztratil nic na své malebnosti. Kompletní Seznam světového dědictví UNESCO v češtině:

www.ingema.net

